

Na temelju članka 219. stavak (5) Zakona o osnovama sigurnosti prometa na cestama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10, 18/13, 8/17, 89/17 i 9/18), članka 159. stavak (9) Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o temeljnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u prometu na cestama („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 23/07, 54/07, 101/12, 26/19), članka 5. stavak (3) Pravilnik o tehničkim pregledima vozila („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 33/19, 29/20), čl. 73. i 102. stavak (2) Zakona o cestovnom prijevozu Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br.: 28/06, 2/10 i 57/20), federalni ministar prometa i komunikacija donosi,

UPUTSTVO
za mjerenje usporenja (deceleracije) vozila
na poligonu i određivanje kočionog koeficijenta

Članak 1.
(Predmet Uputstva)

Ovim Uputstvom propisuje se obim primjene Uputstva, uvjeti za dodjeljivanje ovlaštenja za obavljanje dijela tehničkog pregleda na poligonu i način utvrđivanja ispunjavanja istih, mjerenje usporenja za vozila koja se ispituju na poligonu, način izračuna koeficijenta kočenja i evidencije i način na koji se evidentiraju vozila čije usporenje sa mjeri na poligonu,

Članak 2.
(Obim primjene Uputstva u odnosu na subjekte)

- (1) Ovog Uputstva dužne su se pridržavati sve stanice za tehnički pregled vozila na području Federacije Bosne i Hercegovine koje imaju važeće rješenje Federalnog ministarstva prometa i komunikacija Mostar, kojim je odobren rad stanici za tehnički pregled vozila na jednoj ili dvije tehnološke linije i pregled vozila koja se ne mogu ispitati na tehnološkoj liniji.
- (2) Ispitivanje vozila na poligonu podrazumijeva ispitivanje samo uređaja za zaustavljanje vozila, dok se ostali dio tehničkog pregleda obavlja na stanici tehničkog pregleda.

Članak 3.
(Obim primjene Uputstva u odnosu na objekte)

- (1) Vozila koja zbog svojih konstruktivnih osobina, mase, dimenzija, osovinskog opterećenja, klirensa, načina pogona ili bilo kojih drugih razloga ne mogu biti ispitana na statičkom ispitivanju kočnica (valjcima), ispituju se kočenjem u vožnji na ravnoj i suhoj asfaltnoj površini, korištenjem dekcelerometra-uređaja za mjerenje usporenja vozila, koji ima odobrenje tipa i koji je umjeren od strane ovlaštene mjerne laboratorije.
- (2) Mjerenje usporenja vozila na poligonu obavlja se praznim vozilom, izuzev u slučaju opravdane nemogućnosti da se vozilo isprazni od tereta.

Članak 4.

(Dodjeljivanje ovlaštenja za ispitivanje kočionih karakteristika vozila na poligonu)

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje dijela tehničkog pregleda vozila na poligonu Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija podnosi ovlaštena stanica za obavljanje tehničkih pregleda vozila sa područja Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Stručna institucija, po nalogu ministarstva, izvršit će obilazak stanice i utvrditi da li su ispunjeni svi uvjeti propisani ovim Uputstvom, o čemu će sačiniti Stručni nalaz, koji sa priložima dostavlja Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija.
- (3) Federalno ministarstvo prometa i komunikacija rješenjem odobrava ispitivanje vozila na poligonu ukoliko podnositelj zahtjeva ispunjava sve propisane uvjete iz ovog Uputstva.
- (4) Svi uvjeti za dobijanje odobrenja iz stavka (3) ovog članka moraju biti ispunjeni za vrijeme važenja odobrenja, o čemu po službenoj dužnosti brine Federalno ministarstvo prometa i komunikacija u upravnom i Stručna institucija u stručnom nadzoru.

Članak 5.

(Uvjeti za dodjeljivanje ovlaštenja)

- (1) U postupku rješavanja po zahtjevu iz članka 4. stavak (1) stanica mora dokazati da posjeduje:
 - a) Poligon, asfaltna površina ocrтана bijelim linijama, sa maksimalno dopuštenim poprečnim nagibom 2,5%, minimalne širine 3,00m, najmanje dužine u pravcu 100,00m, koji ne može biti dio javne ceste, niti javnog parking prostora,
 - b) Poligon može biti u vlasništvu stanice ili se može koristiti adekvatna površina koja je u vlasništvu druge pravne ili fizičke osobe, u skladu sa potpisanim Ugovorom o korištenju poligona,
 - c) Dekcelerometar-uređaj za mjerenje usporenja vozila. koji ima odobrenje tipa i koji je umjeren od strane ovlaštene mjerne laboratorije,
 - d) Digitalni fotoaparati ili pametni telefon, koji može biti u vlasništvu nekoga od uposlenih na stanici.
- (2) Stručna institucija će uvidom na licu mjesta i potrebnim mjerenjima utvrditi ispunjavanje uvjeta iz stavka (1) tč. a), c) i d) ovog članka, što obavezno navodi u Stručnom nalazu.
- (3) Pored činjenica iz stava (3) ovog članka Stručna institucija će napraviti najmanje tri fotografije u elektronskom obliku, od kojih su obavezne:
 - a) Fotografija praznog poligona od početka prema kraju,
 - b) Fotografija prednje strane postavljenog vozila/skupa vozila na početku poligona, sa najmanje pet metara udaljenosti (da se mogu pročitati registracijske oznake vozila),
 - c) Fotografija zadnje strane postavljenog vozila/skupa vozila na početku poligona sa dovoljne udaljenosti da se mogu pročitati registracijske oznake vozila i vidjeti dio poligona.

Članak 6.

(Opći uvjeti kod mjerenja usporenja vozila)

- (1) Prilikom mjerenja usporenja vozila na poligonu moraju biti ispunjeni slijedeći uvjeti:
 - a) na poligonu se ne smiju nalaziti druga vozila, osim onih koja se u tom momentu ispituju,
 - b) na poligonu, dok je pregled vozila u tijeku, smiju se nalaziti samo kontrolori koji imaju važeću licenciju i u radnom su odnosu na stanici za tehnički pregled,
 - c) temperatura diska vozila ili spoljne površine doboša ne smije biti veća od 100°C,
 - d) minimalna početna brzina vozila tokom ispitivanja iznosi 50 km/h za osobna vozila i 40 km/h za druga motorna vozila,
 - e) za motorna vozila koja ne mogu postići navedene brzine, minimalna početna brzina iznosi 80% od njihove najveće brzine,
 - f) radna i specijalna vozila koja na ravnoj cesti ne mogu postići brzinu veću od 55km/h mogu imati smanjeni koeficijent kočenja za 30% od propisanog za radno i pomoćno kočenje,
 - g) dobijeno maksimalno usporenje vozila mora biti veće ili jednako od apsolutne vrijednosti koeficijenta kočenja za tu kategoriju vozila pomnoženog sa 10.

Članak 7.

(Mjerenje usporenja priključnog vozila opremljenog inercionom kočnicom i ocjena rezultata mjerenja)

- (1) Ako se na poligonu obavlja mjerenje usporenja priključnog vozila opremljenog inercionom kočnicom, tada se najprije mora ispitati usporenje skupa vozila sa uključenim kočnicama na priključnom vozilu. Na taj način se dobije vrijednost usporenja d_{v+p} .
- (2) Nakon toga se vrši mjerenje usporenja istog skupa vozila sa isključenom kočnicom na priključnom vozilu. Na taj način dobije se vrijednost usporenja d_v .
- (3) Po završenom ispitivanju vrši se ispis rezultata mjerenja.
- (4) Usporenje priključnog vozila se dobije slijedećim računom:

$$d_p = (d_{v+p} - d_v) \times \frac{m_v + m_p}{m_p}, \text{ pri čemu je:}$$

- a) d_{v+p} : maksimalno usporenje skupa vozila sa uključenom kočnicom priključnog vozila,
 - b) d_v : maksimalno usporenje skupa vozila sa isključenom kočnicom priključnog vozila,
 - c) d_p : maksimalno usporenje priključnog vozila,
 - d) m_v : masa vučnog vozila,
 - e) m_p : masa priključnog vozila.
- (5) Vozilo ima ispravnu radnu kočnicu ukoliko je maksimalno izmjereno usporenje priključnog vozila pomnoženo koeficijentom 10 veće ili jednako propisanom koeficijentu kočenja, odnosno ako su zadovoljeni tehnički normativi za ocjenu sustava kočenja za tu kategoriju vozila.

Članak 8.

(Ostala vozila čije usporenje se mjeri na poligonu)

- (1) Mjerenje usporenja ostalih vozila na poligonu vrši se najmanje tri puta, a srednja vrijednost usporenja za sva tri mjerenja uzima se kao njena aritmetička sredina:

$$d = \frac{d_1 + d_2 + d_3}{3}$$

- (2) Vozilo ima ispravnu radnu kočnicu ukoliko je srednje izmjereno usporenje vozila pomnoženo koeficijentom 10 veće ili jednako propisanom koeficijentu kočenja, odnosno ako su zadovoljeni tehnički normativi za ocjenu sustava kočenja za tu kategoriju vozila.
- (3) Analogno se postupa i prilikom mjerenja i izračuna koeficijenta kočenja za pomoćnu kočnicu.
- (4) Ocjena efikasnosti sustava kočenja vrši se primjenom odredbi članka 159. stavak (2) Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima, kojim su propisan Tehnički normativi za ocjenu efikasnosti sustava kočenja za radno i pomoćno kočenje kod motornih i priključnih vozila.

Članak 9.

(Evidencija vozila čije usporenje se mjeri na poligonu)

- (1) Fotografije vozila sačinjavaju se na stanici tehničkog pregleda i na poligonu stanice tehničkog pregleda, najmanje po tri.
- (2) Prilikom fotografiranja koristiti pametni telefon ili digitalni fotoaparati, sa uključenim parametrima vremena, lokacije i podesnim putem se prenose na memoriju računala stanice tehničkog pregleda vozila i čuvaju pet godina od dana obavljanja pregleda. Na fotografiji se mora vidjeti vozilo sa čitljivim registracijskim pločicama, kao i dio okoline poligona, a na fotografijama sačinjenim na stanici tehničkog pregleda mora se vidjeti vozilo sa registracijskim pločicama i ulazna vrata stanice. Datoteci fotografije vozila u memoriji računala stanice ime se daje ili prema registracijskom broju vozila ili ukoliko ne posjeduje prema broju šasije (VIN broju).
- (3) U Kontrolni list, pored ostalih podataka, unose se vrijednosti maksimalnog usporenja i sila djelovanja na pedalu kočnice očitana pomoću dinamometra, a na poledini obrasca, u rubrici „Bilješka“, obavezno se unose vrijednosti pređenog puta prilikom svakog mjerenja i minimalna početna brzina pri kojoj je izvršeno mjerenje.
- (4) U Registar obavljenih tehničkih pregleda u rubriku "Napomena" obavezno se upisuje riječ "POLIGON".
- (5) Podaci o vozilu se unose u informatički sustav. Ocjenu efikasnosti sustava kočenja vozila daje vođa stanice za tehnički pregled vozila, i sukladno tome izdaje Zapisnik iz članka 14. Pravilnika o tehničkim pregledima vozila.

Članak 10.
(Prijelazne odredbe)

- (1) Stanice za tehnički pregled koje na dan stupanja na snagu ovog Uputstva posjeduju odobrenje za ispitivanje vozila na poligonu, dužne su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Uputstva podnijeti dokaz Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija da ispunjavaju uvjete iz članka 5. ovog Uputstva.
- (2) Stručna institucija će po nalogu Federalnog ministarstva prometa i komunikacija vršiti provjeru ispunjavanja uvjeta iz ovog Uputstva, o čemu je dužna sačiniti Stručni nalaz i dostaviti isti sa priložima.
- (3) Zahtjevi za dodjeljivanje ovlaštenja za ispitivanje kočionih karakteristika vozila na poligonu podneseni do dana početka primjene ovog Uputstva okončaće se po Uputstvu koji će se primjenjivati od dana njegovog stupanja na snagu.

Članak 11.
(Stupanje na snagu)

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom potpisivanja i njegovom objavom na službenoj stranici ministarstva <http://www.fmpik.gov.ba/bh/dokumenti/podzakonski-akti/sektor-cestovnog-prometa-i-sigurnosti-cestovnog-prometa-podzakonski-akti.html>

Broj: 01/6-02-2-1760/20

Mostar: 02.11.2020. godine

MINISTAR
Denis Lasić